

ACC. N:R M. 10345: 1-3.

Landskap: Småland Upptecknat av: Alfr. Sjöberg
Härad: Västbo Adress: Lanna
Socken: Kulltorp Berättat av: _____
Uppteckningsår: 1947 Född år 1877 i Lanna, Kulltorp

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Tröskslagornas sång. s. 1.

LUF 58

Ramsor, småbarnslekar m.m. s. 2-3.

" 53

Skriv endast på denna sida!

M.10345:1.

Landskap: Småland. Upptecknat av: Alfr. Sjöberg.
Härad: Västbo. Adress: Lanna.
Socken: Kulltorp. Berättat av:
Uppteckningsår: 1900. inlämn. 1947. Född år 1877 i Lanna, Kulltorp

Tröskslagornas sång.

LUF 58.

Den enda anordning för att få bästa klangen vid tröskningen på en timrad loge, var här på orten, var att golvet lades så högt som möjligt över märken. Dessutom skulle det vara ganska långt från sparrarna under golvet. Och om möjligt skulle golvplankorna bestå av kvistfria granträ.

Några egentliga trösksånger hade man icke här, men sjöng gjorde man stundom, men det var de vanliga folkvisorna.

Det var vanligen två personer som utförde tröskningen och fyra vid större gårdar, någon gång tre.

``Då man tröskade med fyra man sade man slagorna sjöngo;
``Rocken, hatten, tre par vantar. Rocken, hatten, tre par vantar.``

Och vid tremannalag sade de; ``En fattas. En fattas! En fattas.``

Då två man utförde arbetet sjöngo de; ``Raska tag, jämna slag.
Raska tag, jämna slag.`` De första slagen måste falla axen och ej vid rotändan eller som man såde här; ``stubben.``

För att förhindra trolldom och otyg gjorde man gärna korstecknet över det första framlagda omlaget. Man ville också ha en gammal kniv instucken i en hörna. Tröskningen försiggick i två tempon. Först tröskade en stund med mjuka tämligen lösa slag över axen för att sedan övergå till hårdare och lät slagen även slå i taket i jämn takt. Detta kallade man att tröska ``över huvudet.``

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 10345:2.

Landskap: Småland. Upptecknat av: Alfr. Sjöberg.

Härad: Västbo. Adress: Lanna.

Socken: Kulltorp. Berättat av:

Uppteckningsår: 1968 inlämn. 1947. Född år 1877 i Lanna, Kulltorp

Ramsor och småbarnslekar.

LNF 53.

Från min barndoms- och tidiga ungdomstid erinrar jag mig följande ramsor som användes vid kurragömmalekar, eller som det här kallades "bullra kribo". Man räknade medels dessa ramsor vilken som skulle stå. Den som blev i tur att stå skulle med ansiktet vänd mot en vägg och med ryggen mot de som skulle gömma sig. Denna ställning måste han inta tills han räknat till etthundra, varefter han skulle leta upp de gömda. Den han först fann och om han själv hann springa tillbaka till, om man så får säga, startplatsen, och spotta på väggen innan den gömde, blev det dennes tur att stå. Det var endast när man började leken man använde ramsorna. Man fick på detta sätt klart vem som skulle stå. Man stod antingen i ring eller på en linje den som läste ramsan pekade för varje ord på en av deltagarna. Den uträknade måste sedan stå. "Ene bene buse back, du slapp." eller "Appala, misala, misinka mi so, ~~xxx~~ sebedej sebedo, extra lara kajsa sara, häck väck vällinsäck. Bums ut med dej din långa drul." eller "Brom brom brea lägga under rea, åttio kravlar nittio kavlar, fri ska du bli." Nu läser man efter vad man har berättat för mig. "Eseke deseke luntan tuntan han sa ett och hon sa tu ute ska du vara nu." eller "Bro bro brea, klockan ringer elva. Kejsaren står på sitt höga majestät dömer dig att stiga ut." Ramsan Viter häst står i stall... Är icke bekant här. I stort sett så ha barnen samma lekar och ramsor som i min barndom. Några nya har man visserligen som t.ex. "Hoppleken." Som går till på så sätt att man på en jämn plan såsom en vägbana uppritar en rektangel och indelar den i ett vist antal rutor. Så har man en vit sten eller perslinsbit och lägger den i en av rutorna varefter man på ett ben hoppar efter *stenen,*

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 10345:3.

Landskap: Småland Upptecknat av: Alfr. Sjöberg
Härad: Västbo Adress: Lanna
Socken: Kulltorp Berättat av:
Uppteckningsår: 1947 Född år 1877 ; Lanna, Kulltorp

och efter vissa regler tills man nått stenen. Det är blott två som deltaga i leken på samma gång.

Under lek med småbarnens händer läste modern eller den som roade barnet. ``Tummetott, slickepott, långeman, hjärtevän och lille vickivings.

``Slinka, slinka harafot, haren är inte hemma, han är på gästabud smörjer

tassar sina.````Sko min fåle, sko min häst, vilket söm sitter bäst ? Det gör lilla gossen(flickan).``

``Borra, borra gulläpple, är ej känd här på orten.

De vaggvisor jag kan påminna mig är följande. Det kanhända funnits flera, men trots efterforskning har jag ej lyckats få tag på flera.

``Skatan sitter på ladutak, sjunger så fula visor, om inte gossen(~~flickan~~) är snäll får han(hon) smaka riset.``Vyssa vyssa litet barn stort i baken som en kvarn, har så många fäder, en i Skåne, en i Lund, fyra och tjugo i Askersund, det har lilla gossen(flickan).

Ofta lyfte man upp barnen mot taket, för att roa dem, och lät dem sitta kråka d.v.s. man lät barnet balansera på en hand.

Det var vanligt att modern kyste sitt barn, gned sin näsa mot barnets och borrhade sitt huvud mot barnets bröst. Detta kallade man att `bua.``

Det var högst sällsynt att allmogens barn brukade kyssa sina föräldrar till avsked. Man var för blyg att på detta sätt visa sina känslor. Som leksaker för småbarnen gjorde man trasdockor eller trädde man metallringar och knappar på snören för att skramla med. Man skar även gubbar och gummor i trä, gjorde hästar och får av furubark, samt klossar av trä att bygga med. Det var kan man säga före gångare till nutidens bygglådor.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!